

світосприйняття, моральні, правові, екологічні, соціальні принципи та норми. Тому воно не може бути окремо від естетичної, моральної, правової освіти та виховання [5, с. 201].

Важливою ланкою системи екологічної освіти та виховання є позашкільні освітньо-виховні заклади. Позашкільне екологічне навчання проводиться в еколого-натуралістичних центрах, Палацах дітей та юнацтва, Будинках дитячої творчості, станціях юних натуралістів. У цих закладах пропонують більш різноманітні форми екологічної освіти і виховання, ніж у школі. Однак, у програмах позашкільної освіти і виховання все ж недостатньо уваги приділяється проблемам вичерпності природних ресурсів, використання води, пошуку альтернативних джерел енергії; проблемам збору, сортування, складання та утилізації сміття; перенаселення та голоду на планеті; проблемам, пов'язаним з втручанням за допомогою методів генної інженерії у природні генотипи рослин і тварин, виробництвом продуктів з генетично модифікованих організмів; проблемами екології міста тощо. Крім того, такі натуралістичні центри відвідуються окремими дітьми, які мають відповідний інтерес до природничих дисциплін. Отже, позашкільна екологічна (скоріше біологічна) освіта є вибірковою, подекуди елітарною, немасовою [6, с. 30].

Подолання екологічної кризи в сучасному світі залежить від морального вдосконалення людини, її культури і відносин із природою та іншими людьми. Якщо люди в найближчому майбутньому не навчаться дбайливо відноситися до природи, вони знищать себе. А для цього треба виховувати екологічну культуру і відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Антонєць М. Гуманізм педагогічних нововведень В.О. Сухомлинського / М. Антонєць // Початкова школа. – 1997. – №9. – С. 35–38.
2. Бабанський Ю.К. Проблемне обучение как средство повышения эффективности учения школьников / Ю.К. Бабанський. – Ростов н. Д, 1970.
3. Ермаков Д.С. Екологічне образование: мнение экспертов и школьников / Д.С. Ермаков, Ю.П. Петров // Социологические исследования. – 2004. – № 9. – С. 64–67.
4. Ильина А. Несколько советов по организации экологического воспитания / А. Ильина // Директор школы. – 1997. – № 6. – С. 58–62.
5. Сухомлинський В. О. Народження громадянина // Вибр. тв.: У 5 т. – К, 1987. – Т. 3. – С. 300.
6. Яницький О.Н. Екологічна ретроспектива: 1985-2004 гг. / О.Н. Яницький // Общественные науки и современность. – 2005. – № 4. – С. 26–36.

ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ ЗАСОБАМИ ПРОБЛЕМНО-ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Полішко Ю.С.
(Полтава, Україна)

Нові парадигми в професійно-технічній (професійній) освіті направлені на розвиток перш за все гуманістичних якостей особистості, розвиток її потенціалу як людини мислячої й творчої, яка усвідомлює свою причетність до глобального творення і цим є гордою за своє буття, що наголошується у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013), Законі України «Про вищу освіту» (2014), «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (2015). Головне завдання сучасного педагога духовно оздоровити сучасне суспільство, побудувати його на принципах загальнолюдської моралі: правди, любові, справедливості, патріотизму та національної свідомості, доброти, етнічної толерантності, працелюбності, поважливого ставлення до старшого покоління, бережливості та інших добродієв [7].

Сучасні виклики обумовлюють необхідність наукового розгляду особливостей формування національної свідомості в умовах професійно-технічного закладу освіти (із урахуванням національної культури майбутніх фахівців). Формування патріотизму і національної свідомості передбачає засвоєння молоддю соціального досвіду свого народу, своєї етнічної спільності, мистецьких традицій, стійких моральних норм поведінки, властивих як соціальним групам, до яких ця молодь належить, так і тому суспільству, в якому їй доведеться жити і працювати.

Як зазначає Ю.Ф. Зінковський, система освіти зобов'язана допомогти молоді знайти нові орієнтири, ідеали та цілі в світі, де висока технологічність людського буття зменшує його духовність і лише гуманітарна освіченість наближає її до витоків духовності й людяності, ефективного суміщення духовної і професійної освіти. Це зумовлює новий підхід до організації, змісту і методів навчання та виховання майбутніх кравців в умовах професійно-технічної (професійної) освіти.

Заслуговує на увагу виховання національної свідомості, національної культури засобами проблемно-проектної технології навчання. Застосування означеної технології є результативним тому, що викликає підвищення мотивації до навчання, зацікавлення учнів, сприяє мисленню, переконує у соціальній значимості кожної особистості для суспільства, ненав'язливо виховує почуття патріотизму та гордості за свою державу. На нашу думку, проблемно-проектна технологія – технологія за якої учні набувають знань, умінь і навичок під час планування й виконання навчальних та життєвих завдань, виконання дослідницьких проєктів, засвоєння молоддю соціального досвіду свого народу, своєї етнічної спільності, мистецьких традицій. Обираючи професію кравця, дівчата та й хлопці старшого шкільного віку, напевно, не стільки бачили себе за постійним шиттям, скільки мріяли навчитися шити для себе, навчитися змінювати свою зовнішність, навчитися виготовляти одяг, який би приносив моральне задоволення, почуття гордості за виріб, виготовлений своїми руками з урахуванням культури своєї країни, а від так – для них унікальний. Але для того, щоб досягти цього, їм необхідно вміти вирішувати професійні проблеми та пропонувати шляхи їх рішення. Вміння розв'язувати проблеми необхідні людині в будь-якій сфері її діяльності та повсякденному житті. Якщо людина володіє вмінням вирішувати проблеми, її цінність для підприємств, де вона буде працювати, багаторазово зростає, крім того, вона отримує навички, які знадобляться їй протягом усього життя. Більшість сучасних підприємств зацікавлені в кадрах, які спроможні приймати на себе відповідальність і працювати самостійно. Ми вважаємо, що саме проблемно-проектна діяльність забезпечує налагодження зв'язку між навчанням та практикою, дає змогу учням здобувати необхідні знання, сприяє розвитку мотивації й активізує патріотичні почуття учнівської молоді, дає можливість підняти інтерес до предмета, розвиває творчу самостійність.

На уроках технології виготовлення швейних виробів та виробничого навчання, з використанням проблемно-проектних технологій, пропонуються, наприклад, наступні теми проєктів: «Народні мотиви в сучасному одязі», «Елементи національного крою в сучасному одязі», «Джинси та етностиль». Завдяки цьому, учні не просто вивчають обробку вузлів, а вчаться створювати одяг, який би ніс образність, створював цілісність композиції; а при вивченні ручних стібків та строчок, доцільно включити в навчальну програму види стібків, що використовують для вишивки, саме на Полтавщині та запропонувати створити проєкт «Весільний одяг Марусі Чурай». Цим самим відроджується національна культура на основі етнічних першоджерел, якими є полтавська вишивка та окремі її компоненти. У майбутньому ці шви можна використати для оздоблення одягу, серветок, скатертин.

Залучення учнів до такої проектною роботи дає позитивні результати і викликає інтерес до пошуку чогось нового, наприклад, досліджуючи гардероб учнів навчального закладу, ми дійшли висновку, що більшість надає перевагу зручному стилю (джинсовому одягу). Так виникла ідея створити проєкт де є поєднання джинсового одягу з національними традиціями. Учні вчаться використовувати етнічні елементи

національного вбрання та декоративно-прикладного мистецтва в сучасному одязі, наближаючись до витоків культури свого народу; таким чином, через виконання проектних завдань відбувається патріотичне виховання майбутніх фахівців [4].

При вивченні швейного матеріалознавства, а саме теми: «Льон. Властивості. Процес отримання», доцільно спробувати запропонувати учням проект «У світі льону». А проблемне питання при цьому має бути: «Чому раніше лляний одяг українців був сірий, а зараз білий?». Для вирішення цієї проблеми учні займаються проектною роботою проблемного характеру: Учень має віднайти історичні факти про способи отримання волокон льону, сучасні способи їх обробки та способи прядіння. Але це не дає відповідь на проблемне питання. Тобто, створена проблемна ситуація ненав'язливо викликає інтерес та зацікавлює, що є поштовхом для дослідження способів отримання лляної тканини нашими предками.

На уроках «Технології швейного виробництва» при вивченні теми «Види суконь», можна запропонувати учням етно-проект «Історія української хустки та її сьогодення». Виконуючи проект учні можуть створити сукні із бабусиних хусток, наголошуючи, що вони мали величезне значення в житті наших предків і запропонувати поцікавитися у бабусь, чому вони так трепетно зберігають хустки. Тобто ненав'язливо поєднати сучасне з минулими традиціями. Створюючи цей проект, не потрібно закликати до відновлення в сучасному побуті форми того вбрання, яке носилося українцями раніше, бо стрімкий темп сучасного життя, новітні технології, сучасні матеріали, інтеграційні процеси вимагають нових форм в одязі. Саме поєднання модних тенденцій в одязі з елементами народного, дає бажані результати при створенні колекції одягу з бабусиних хусток, де майбутні кравці вчаться фантазувати та втілювати свої мрії в життя, відчуваючи себе дизайнерами. А головне – через проблемно-проектне навчання відбувається відродження забутих традицій нашого народу, формується національна свідомість майбутніх кравців. Проблемно-проектні підходи до навчання мають враховувати народні традиції та звичаї. Важливо сформулювати особистість із гармонійно розвинутими соціально-суспільними та духовно-інтелектуальними якостями [2].

Отже, концептуальне переосмислення проблематики формування патріотизму і національної свідомості сучасної гармонійно розвинутої особистості як майбутнього фахівця потребує якісного нового підходу до застосування засобів проблемно-проектної технології навчання із урахуванням викликів і пріоритетів сьогодення, а саме виховання справжнього громадянина, патріота під час викладання кожної окремої навчальної дисципліни на засадах вивчення національної історії, всебічного вивчення і врахування особливостей способу життя, культурно-історичних традицій, звичаїв українського народу, його загальної природи і менталітету.

У сучасних умовах модернізації освітньої системи та розвитку суспільства складається нове уявлення про культуру, яке пов'язане з феноменом проектно-проблемної технології. Сьогодні проектність – це один із вимірів рівня культури народу. Більш того, спрямування сучасної освіти на профільне навчання робить знання і застосування проблемно-проектної технології надзвичайно актуальною, яка дає змогу, навчаючи, залучати учнів до національної культури. На нашу думку, існує необхідність у розробленні стратегії використання проблемно-проектних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих кравців та формуванні готовності до проблемно-проектної діяльності у педагогічних працівників та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти [7].

Список використаних джерел:

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. для студ. пед. ін-тів / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.С. Станкевич. – Львів : Світ, 1992. – 270 с.
2. Гевко О. Суть та особливості національно-патріотичного виховання засобами декоративно-ужиткового мистецтва / Оксана Гевко // Рідна школа. – 2003. – № 5. – С. 25–26.

3. Легенький Ю. Культурологічна модель дизайну / Юрій Легенький // Технічна естетика і дизайн: наук.-техн. зб. / Укр. асоц. прикладної геометрії. – К., 2001. – Вип. 1. – С. 9–28.
4. Орлов В. Сучасні тенденції художньо-естетичного виховання / Валерій Орлов // Неперервна проф. освіта : теорія і практика. – 2002. – Вип. 3 (7). – С. 209 – 217.
5. Оршанський Л.В. Декоративно-ужиткове мистецтво та етнодизайн – традиції і сучасність у художньо-трудова підготовці майбутніх учителів трудового навчання / Л.В. Оршанський // Інноваційні образовальні технології. – 2000. – № 1. – С. 77–82.
6. Прусак В. Сучасна дизайнерська освіта : досвід, проблеми / В. Прусак // Діалог культур : Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов.ред.), С.О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.), Н.Г. Ничкало, О.П. Рудницька та ін.]. – Львів, 2000. – Вип. 5. – С. 354–364.
7. Коберник О.М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі / О.М. Коберник. – К.: Науковий світ, 2001. – 234 с.

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЗАСОБАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Половина А.С.
(Полтава, Україна)

Випускник загальноосвітньої школи в нашому суспільстві – це, зазвичай, людина з достатньо сформованими особистісними якостями, здатна нести відповідальність за свої вчинки, самостійно організувати свою діяльність, побут, вирішувати певні економічні проблеми тощо. Але в ході навчання в ЗВО майбутній фахівець не лише готується до професійної діяльності, а й розвивається як особистість. При цьому часто саме в цей період і відбувається найбільш вагоме для всього подальшого життя коригування характеру, поведінки, соціальних навичок тощо.

Професіоналізуючий сенс вищої освіти є, безумовно, головним для її споживачів, саме він утілює більшість сподівань, які покладаються майбутніми фахівцями на процес навчання у ЗВО. Проте важливим аспектом діяльності вищої школи залишається вплив на особистість студента, спрямований на формування якостей, що їх цілком можна назвати особистісно-професійними. Вони стосуються як власне когнітивної діяльності, так і комунікації, самоорганізації та самовдосконалення. Недаремно людина, яка отримала вищу освіту, зазвичай, більш сприйнятлива до інновацій, краще адаптується в оточуючому світі, наділена більш високою здатністю до подальшої самоосвіти.

Л. Подоляк і В. Юрченко бачать одним із найважливіших особистісних набутків студента, який впливає на його особистісне становлення в цілому, «професійну спрямованість, що має такі прояви:

– професійна мотивація, загальне позитивне ставлення, схильність і інтерес до професійної діяльності (прагнення до реалізації смислу служіння суспільству, державі, людям);

– розуміння і прийняття професійних завдань з оцінкою власних ресурсів для їх розв'язання;

– бажання вдосконалити свою підготовку до професійної діяльності, підсилюються мотиви самоосвіти і самовиховання;

– планування задовольняти матеріальні й духовні потреби, займаючись працею в галузі своєї професії» [3].

При цьому важливо, щоб майбутній фахівець формувався як самоврядна особистість. У нинішніх умовах, коли значна кількість навчального матеріалу повинна опрацьовуватися самостійно, навчальний результат безпосередньо залежить від того, чи